

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-28 ta' Jannar, 2005

Citazzjoni Numru. 808/1990/1

Joseph Naudi Montaldo bhala direttur u ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' Montalto Insurance Servces Ltd. u dina bhala agent u in rapprezentanza tas-socjeta' assikuratrici estera American Home Assurance Company, kif surrogota fid-drittijiet tal-assikura taghha General Plastics Ltd., b'surroga datata 28 ta' Mejju, 1990, liema assikurat importa merkanzija li waslet Malta fl-24 ta' Lulju, 1989 fuq il-vapur 'Burgu'

Vs

Joseph Bowman ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' W. J. Parnis England Ltd., u dina in rapprezentanza tas-socjeta' Transmar Shipping and Trading Co. Ltd. proprjetarji u/jew armaturi tal-vapur 'Burgu'; u l-istess Joseph Bowman nomine bhala agenti tal-istess vapur 'Burgu' li wasal Malta fl-24 ta' Lulju, 1989; u Godwin Abela u John Cavallo ghan-

**nom u in rapprezentanza tas-socjeta' The Cargo
Handling Copany Ltd.**

Il-Qorti.

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha gie premiss:

Peress illi s-socjeta' General Plastics Ltd., Impurtat gewwa Malta ghoxrin (20) 'pallet' materjal tal-'plastic' fuq il-vapur 'Burgu' li wasal Malta fl-24 ta' Lulju, 1989;

U peress illi meta l-vapur gie skarikat Malta u l-merkanzija giet ikkunsenjata lill-importatur, instab illi numru ta' 'bags' minn din il-merkanzija kienu mcarra u bil-kontenut nieqes, u dan in-nuqqas kien relattiv ghall-polza tal-kariku numru wiehed (1) (Dok. A);

U peress illi, ghal dan in-nuqqas, is-socjeta' assikuratrici Montaldo Insurance Services Ltd., hallset lill-importatur, fl-interessi tas-socjeta' estera American Home Assurance Company, is-somma ta' sitt elef, mija u erbgha u disghin liri Maltin u tlieta u sittin centezmu (Lm6,194.63) ghan-nuqqasijiet fuq indikati skond is-surroga hawn annessa u mmarkata bhala Dok. B;

U peress illi s-socjetajiet konvenuti, jew min minnhom, huma responsabbli ghan-nuqqasijiet fuq indikati.

Jghidu ghalhekk l-istess konvenuti nomine, jew min minnhom, ghaliex dina l-Qorti m'ghandhiex:

1. Tiddikjarhom responsabbli ghan-nuqqasijiet sofferti mill-importatur General Plastics Ltd.;
2. Tikkundannhom ihallsu lill-attur nomine s-somma ta' Lm6,194.63 bl-interessi skond il-ligi mit-28 ta' Mejju, 1990 in linea ta' danni sofferti mill-assikurat u li ssurroga d-drittijiet tieghu kif intqal.

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li huma ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attur a fol. 3 tal-process;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut a fol. 25 tal-process fejn eccepixxa:

1. Preliminarjament l-attur noe jrid jiddikjara jekk il-prezzjonijiet tieghu humiex *in rem* jew le peress li l-konvenut noe gie mharrek kemm bhala agent tal-vapur BURGU u kemm bhala rapprezentant tal-proprietarju / armatur tal-vapur BURGU.

2. Subordinament u minghajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni l-merkanzija tghabbiet taht kundizzjonijiet ta' F.I.O.S. u ghalhekk leccipjenti mhux responsabbli ghad-danni allegatament sofferti.

3. Illi kif jirrizulta mill-istess *Bill of Lading* ezebita mill-attur noe bhala Dok. A hemm imnizzel espressament li "on deck at Shipper's risk the carrier not being responsible for loss or damage howsoever arising".

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenuti Godwin Abela noe fil-kwalita' tieghu premessa.

Jeccepixxi bir-rispett:-

1. Illi preliminarjament John Cavallo m'humieq direttur ta' l-istess socjeta konvenuta;

2. Illi fit-tieni lok u bla pregudizzju ghall-premess, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-konvenuti nomine kkonsenjaw il-merkanzija "direct from under ship's tackle" u ghalhekk ma huma responsabli bl-ebda mod ghall-allegati hsharat u nuqqasijiet;

3. Illi ghalhekk in vista tal-premess it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra l-istess atturi noe.

Kopja Informali ta' Sentenza

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-digrieti a fol 43, 73 u 95;

Rat in-nota a fol 97;

Rat in-nota a fol 110;

Semghet it-trattazzjoni;

KONSIDERAZZJONIJIET

B'sentenza preliminari datata 11 ta' Lulju, 1991 dina l-Qorti diversament preseduta kienet iddecidiet l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut Godwin Abela u John Cavallo noe fis-sens li c-citazzjoni tista' tibqa ghaddejja salv kull provi ulterjuri li jistghu jwasslu ghall-hrug mill-kawza ta' l-imsemmi John Cavallo. Fil-fatt provi ulterjuri ma ngabux izda anke kieku illum dina l-eccezzjoni tista' tigi sorvolata billi c-citazzjoni tista tigi proposta direttament fil-konfront tal-kumpanija.

Dwar l-eccezzjoni preliminari ta' Joseph Bowman, fis-sentenza preliminari msemmija gie deciz ukoll li in kwantu c-citazzjoni hija diretta kontra Bowman noe huwa ghandu jigi liberat ab observantia tal-gudizzju in kwantu jinsab imharrek in rappresentanza tal-vapur Burgu, u jibqa' imharrek fl-ewwel vesti tieghu.

Fil-mertu, fil-kaz in ezami xehed biss Joseph Bowman, General Manager ta' Parnis England, u qal li l-konsenja kienet importata FIOS cjoe *free in and out stowed* u r-responsabilita tal-vapur kienet li jwassal il-konsenja sal-moll. Imbaghad kellu jkun ir-ricevitur responsabbli biex ihott il-vapur u jiehu l-konsenja minn fuq il-vapur. F'dan il-kaz il-haddiema tax-Xatt jaghmlu dan ix-xoghol, imbaghad mill art, il-Cargo Handling hadet il-konsenja u poggietha fuq *low loaders* ghal gol *sheds* taghha. Wara mar ir-ricevitur bit-truckkijiet tieghu u ha l-konsenja.

Skond il-klawzola FIOS *the shipper pays for the cost of loading and discharging the cargo.* (A.E.Branch: Elements

of Shipping). Fil-kaz in ezami jirrizulta li l-konvenuti, Parnis England, ma kellhomx x'jaqsmu mad-discharging tal-merkanzija. Intuzaw il-cranes tal-vapur izda l-merkanzija ma gietx *discharged* mill haddiema tal-vapur. Jirrizulta mid-dokumenti ezibiti li l-merkanzija giet mghobbija fuq il-vapur u skond il-bill of lading dan kien "clean". Ma ngabet ebda prova li waqt it-tragitt il-merkanzija gratilha hsara. Inoltre gie pruvat li s-survey li sar fuq il-merkanzija, ma sarx meta l-merkanzija tnizzlet mill-vapur ghal fuq il-moll izda wara, ghalhekk ma ghex verifikat fliema kondizzjoni kienet il-merkanzija meta nizlet minn fuq il-vapur.

Ghalhekk il-Qorti tikkonkludi li l-carrier ma jistax jinzamm responsabbli ghall hsarat li gew riskontrati fil-merkanzija.

Kwantu ghall konvenuti l-ohra jirrizulta li l-merkanzija nhattet mill-istiva bil-cranes tal-bastiment mill-haddiema tax-xatt u tqieghdet fuq il-moll fejn imbaghad bil *fork lifters* tghabbiet fuq trakkijiet tal-konvenuti Cargo Handling u ittiehdet minn fuq il-moll ghax-sheds taghhom. Minn hemm dina l-merkanzija ittiehdet mir-ricevitur. Meta l-merkanzija waslet ghand ir-ricevitur irrizulta li kien hemm hsarat u nuqqas. Fis-survey report ara fol 11 hemm innizzel li l-hsara grat minhabba "*rough handling at various stages*". Jissemma li kien hemm "*forklift scars at the bottom tier*" u li l-probabilita' hi li l-hsara grat minhabba l-uzu tal-forklifters u minhabba l-ixkejjer tqattaw bil-piz li kellhom fuq xulxin. Skond dan is-survey report jidher li d-danni setghu gew kawzati mill-haddiema tal-port u jew il-haddiema tal-Cargo Handling. Fil-process pero ma sarix prova min attwalment ikkawza l-hsara fil-merkanzija jekk hux il-haddiema tal-port meta nizzlu l-merkanzija minn fuq il-vapur jew meta l-haddiema tal-Cargo Handling meta haduha fix-sheds taghhom. Skond il-survey "*A better indication of where the damages could have occurred would have been possible if goods were surveyed at discharge state.*"

Ghalhekk il-Qorti ma tistax tikkonkludi definittivament li kienu l-konvenuti Cargo Handling li ghamlu l-hsara riskontrata.

Kopja Informali ta' Sentenza

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi billi
Tichad it-talbiet attrici
Bl-ispejjez kontra taghhom.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----